

- навчання комунікативним прийомам, техніці виступу та спілкування;
- підкреслено позитивна критика поведінки студента в діалозі з викладачем;
- демонстрація вербальними і невербальними засобами зацікавленої уваги до студентів, підтримка їх намагання до участі в діалозі з викладачем;
- надання студентам можливості зорієнтуватися в ситуації, «зібратися з думками».

Отже, нове бачення місця і ролі майбутнього фахівця диктує нові підходи до його професійної підготовки, а ефективна індивідуально-консультативна діяльність викладача є запорукою успішності цього процесу.

В. І. Філіпенко, канд. екон. наук,
доцент кафедри міжнародної економіки

ВПЛИВ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА ЯКІСТЬ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В сучасних умовах велика увага приділяється питанням переходу від інформаційного суспільства до вищої стадії розвитку цивілізації-суспільства знань. Особливо цей процес є нагальним для України, яка бажає приєднатися до Болонського процесу і включитися в єдиний європейський освітній та науковий простір. Основою створення європейського простору вищої освіти є її якість, на яку впливають форми і методи організації навчального процесу.

Зміна співвідношення між аудиторними та позааудиторними годинами на користь самостійної роботи студентів вимагає постійного вдосконалення форм її проведення. Беззаперечним є факт цілісності та єдності позааудиторної самостійної роботи студентів та лекційних занять при вивченні будь-якої дисципліни. Саме лекція є тією основою, яка ставить перед студентом цільову пізнавальну задачу, що може бути вирішена ним в конкретній формі самостійної роботи. Враховуючи той факт, що позааудиторна самостійна робота за своїм типом може бути відтворюючою, репродуктивною (контрольні роботи для студентів-заочників), частково пошуковою (курсові роботи) та дослідницькою (доповіді на студентських конференціях, дипломні роботи), а

тип мислення: репродуктивним (відповідь студента базується на навчальному матеріалі), самостійним (активна пошукова позиція студента в процесі вирішення запропонованої ситуації) та творчим (використання та обґрунтування нової інформації), то саме напрацювання останнього типу мислення і є основним завданням викладача, направленим на якість засвоєння дисципліни. Формою самостійної роботи студента в даному випадку може бути індивідуальне завдання стосовно пошуку, підбору та використання будь-яких форм подачі аналітичного матеріалу з метою обґрунтування теоретичного чи практичного питання, що дає можливість глибше розглянути тему семінарського заняття. Презентацію підготовленого завдання студент здійснює перед своєю групою на практичному занятті.

Наведена форма самостійної роботи студента не лише впливає на якість засвоєння навчальної дисципліни, але і залучає його до використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій в отриманні нових знань і перетворенні їх в освіту.

Активною, на наш погляд, формою самостійної роботи студентів є завдання (для 2—3 студентів) здійснити реферування конкретних наукових статей до відповідної теми семінару з метою забезпечення активної дискусії при обговоренні даного питання. Така форма роботи, з одного боку, є інформаційною базою для всієї групи, а з іншого розвиває вміння та навички самостійної праці студента, сприяє розвитку його творчих здібностей та виховує потребу в самоосвіті.

Забезпечує систематичність і планомірність самостійної роботи студентів в позааудиторний час і така форма, як індивідуальне завдання по складанню тематичних тестів, які розв'язуються на семінарському занятті, де викладач не лише їх оцінює, але й визначає кращих студентів.

Особливо варто зупинитися на науково-дослідній роботі як формі самостійної роботи для окремих творчих студентів, які під керівництвом викладача бажають поглибити свої знання з навчальної дисципліни, виступають на науково-практичних конференціях, мотивуючи свою поведінку не лише прагненням до самоосвіти, а й звичкою працювати додатково. Інколи ця форма роботи реалізується на вищому рівні при написанні дипломної роботи.

Таким чином, використовуючи різні форми самостійної роботи студентів, викладач може впливати не лише на розвиток їх творчого потенціалу шляхом ефективнішої організації пізнавальної діяльності, але і забезпечити більш якісне засвоєння навчальної дисципліни.